

KIRJOJA TALVEN LUKUHETKIIN

(Julkaistu aikaisemmin Helsingin Reservin Sanomissa)

Kirja pitää pintansa takuuvarmana joululahjana. Tämän syksyn kirjatutuotannosta löytyy runsaasti reserviläisperheen pukinkonttiin sopivia kirjoja.

Vaikka jatkosota ja Lapin sotakin loppuivat, sotatyöt eivät loppuneet kaikille suomalaisille. Miinanraivaus aluevesillämme jatkui vuoteen 1950 ja työn vaarallisuudesta kertovat myös sen vaatimat tappiot: 28 kuollutta ja 35 vammautunutta. Raivaajista on ollut varsin vähän tietoa saatavilla ja ilahduttavaa onkin, että sen lisäksi, että miinanraivaajat ovat nyt saaneet oman muistomerkkinsä Katajanokalle, on myös julkaistu kirja heistä ja heidän aluksistaan.

Suojeluskuntien "virallisen" historian jälkimmäinen osa Sarkatakkien armeija valmistui SK-järjestön lakkauttamisen 60-vuotismuistojuhlan tienoilla. Dosentit Kari Selén ja Ali Pylkkänen ovat ansiokkaasti selvittäneet suojeluskuntien sisäisen luonteen ja toiminnan. Esim. suojeluskuntien omaa upseerijärjestelmää selostetaan varsin yksityiskohtaisesti.

Jo kymmeniä vuosia Suomessa on ilmestynyt kaukopartiomiesten retkistä kertovia kirjoja. Yleensä ne ovat fiktiivisiä, vaikka taustalla saattaa olla todellisia tapahtumia. Eero Marttisen ja Jorma Tikkasen uusi kirja Ampukaa arvojärjestyksessä on luonteeltaan tietoteos. Sen tekemisessä on ilmeisesti ollut melkoinen kiire ja toisaalta siitä jää tunne, että myyvästä aiheesta on haluttu puristaa väkisin kaikki irti.

Sodanaikainen säännöstely ja tavaran puute koski kaikkia, etenkin kotirintamalla olleita. Säännöstelyhän jatkui vielä pitkään sodan jälkeen ja kaikilla 40-luvulla syntyneillä taitaa olla omakohtaisia muistikuvia ostokorteista. Näistä asioista kerrotaan asiallisesti mutta myös huumorilla pienessä kirjasessa Kortilla korviketta. Mainiota muistinvirkistystä vanhemmille ja uutta tietoa nuoremmille.

Pelko ääriivasemmiston pyrkimyksistä muuttaa yhteiskuntajärjestelmäämme eli vahvasti sodan jälkeisinä vuosikymmeninä. Jarkko Vesikansan tästä aihepiiristä laatiman väitöskirjan eräänlainen kansanpainos ilmestyi nimellä Salainen sisällissota. Suosittelen kaikille kylmän sodan aikaisen Suomen historiasta kiinnostuneille.

Suomen sisäpoliittinen tilanne toisen maailmansodan jälkeen on myös teemana Mikko Majanderin tutkimukselle Pohjoismaa vai kansandemokratia? Vaikka useasta artikkelista muodostuva teos on paikoin melko raskaslukuinen, se antaa lukijalle paljon uutta tietoa.

Nokian lakiasiain johtajana työskennellyt Johan Schmidt jättäytyi pari vuotta sitten pois ansiotyöstä ryhtyäkseen kirjailijaksi. Hänen esikoisromaaninsa Tästä pelistä pois on kuvaus 2000-luvun alun bisnesmaailmassa pyörivistä ihmisistä. Aihe koskettaa varmaan tavalla tai toisella useimpia meistä. Joulun aikaan on hyvä pysähtyä mikä loppujen lopuksi on elämässä tärkeätä.

Markus Anaja

Erik Erwes, Me raivasimme Suomenlahden. Nuorukaiset miinanraivaajina Ahvenanmereltä Viipurinlahdelle. 135 sivua, kuvitettu. Helsingin Miinanraivaajakilta, Helsinki 2004. Hinta 25 euroa. (Tilaukset: erwes@erwes.com).

Kari Selén & Ali Pylkkänen, Sarkatakkien armeija. Suojeluskunnat ja suojeluskuntalaiset 1918-1944. WSOY, Helsinki 2004. 580 sivua, kuvitettu. Hinta noin 46 euroa.

Eero Marttinen & Jorma Tikkanen, Ampukaa arvojärjestyksessä. Osasto Marttinan jälkeenjääneet paperit. WSOY, Helsinki 2004. 343 sivua, kuvitettu, Hinta noin 35 euroa.

Satu Jaatinen, Kortilla korviketta. Säännöstelyä ja selviytymistä pula-ajan Suomessa. Multikustannus, Helsinki 2004. 92 sivua, runsas kuvitus. Hinta noin 22 euroa.

Jarkko Vesikansa, Salainen sisällissota. Työnantajien ja porvariain taistelu kommunismia vastaan kylmän sodan Suomessa. Otava, Helsinki 2004. 368 sivua, kuvitettu. Hinta noin 24 euroa.

Mikko Majander, Pohjoismaa vai kansandemokratia? Sosiaalidemokraatit, kommunistit ja Suomen kansainvälinen asema 1944-51. SKS, Helsinki 2004. 505 sivua, kuvitettu. Hinta noin 29 euroa.

Johan Schmidt, Tästä pelistä pois. Tammi, Helsinki 2004. 320 sivua. Hinta noin 27 euroa.